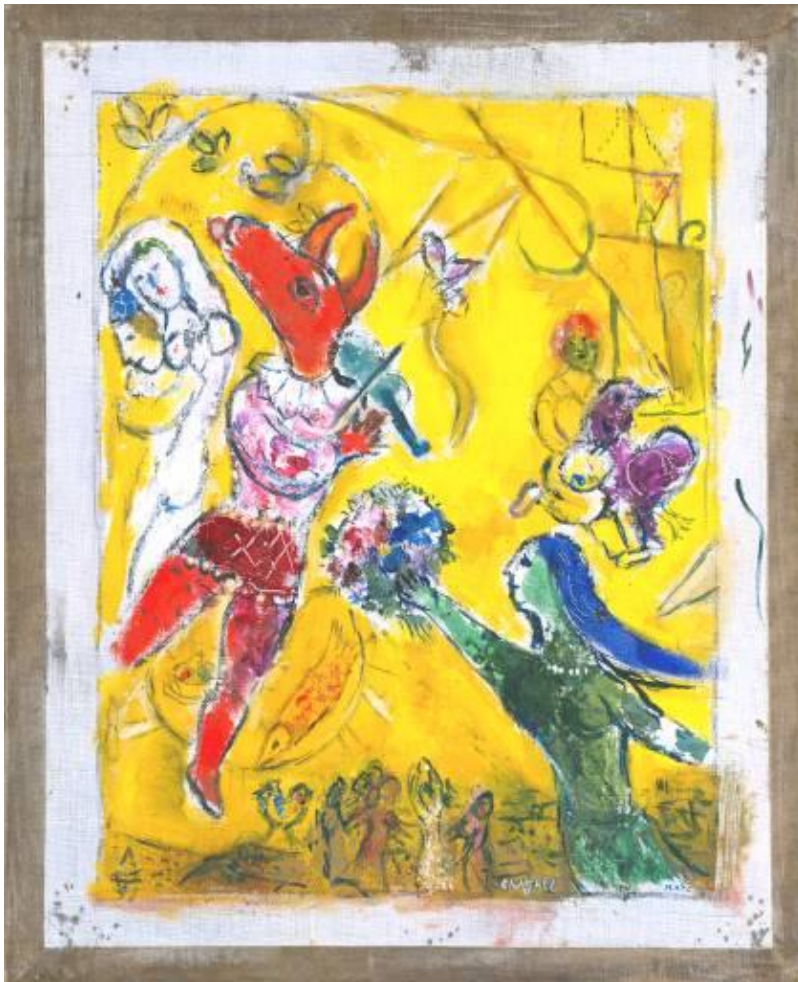

Dugonics András:
Magyar példa beszédek és jeles mondások

Ritkák.

HARMADIK RÉSZ.
A' köz ritkaságok.

Ritka a' jó kerék a' régi szekérben.

Ritkán száraz a' halász.

Sűrű gazda, ritka köntös.[1]

A' jó mesés ritkán jó dolgos.

A' hamar munka, ritkán jó.

Ritkán tiszta a' fazékas, noha mindég mossza kezeit.

Ritkán gazdagúl a' játékos.

Ritkán eszik főtt húst a' farkas.

Ritkán vannak vetve a' jó barátok.

Ritka madár a' jó szerencse.

Ritkán végződik a' vásár esső nélkül.

Ritka madár az igazi barát.[2]

A' hamar érő fának ritkán nem férges gyümölcscse.

Későn virágzó fának ritkán érhetik meg gyümölcscse.

Ritka ember ki másnak kárán szemeit ki sírja.

Fehér konyha ritka vendégség.

Rosz atyának ritka jó fia.

Rosz anyának ritka jó leánya.

Rosz kovászszal ritkán gyúrni jó tésztát.

A' hol sűrű a' pép, ritka a' fog.

A' mi ritka, kedves.

Ritkán járják immár a' búcsút.

A' roszbúl ritkán válik jó.

A' ritka kása, nem ögyébb levesnél.

Ritkán alkuszik meg két gonosz.

Ki ritkán szóll, több jót hall.

Ritkán járj, jobb szívvel látnak.

A' táncos leánybúl, ritkán válik jámbor.

Ritkán válik tudóssá, kire birsággal vetik a' leckét.

Az erőltetett gyümölcsben van valami vadság.

Ritkán látni meg jobbúlt embert.

Ritkán vetik a' jót; még is alig kél.

Ritka hegedűs, kit Bormegiszszának ne hívjanak.

[1] Ki gazdáját sokszor változtattya, annak gazdája sűrű. De az ilyen szolga egygyikétül se kaphat köntöst, mert azt esztendőre alkuszszák, ugyan azért a' köntös ritka.

[2] A' Magyar barátságna példait is elő hozhatnám, ha egygyet a' Görögöké közül, olyat nem tudnék, melyet ebben a' mostani meg romlott barátlan világban alig tarthatnák arra alkalmasnak lenni: hogy hitelt érdemellyen. De még is igazán így történt. Damon és Pithiás voltak azok az egybe lelkeztetett jó barátok. És Dámon ugyan Sirakuzában Siciliának fő várossában társsával egygyütt Pithiással mulatván, valamit talált Dionizius ellen szóllani, ki akkori üdőben Siciliai kemény fejedelem vala. Ez Dámont halálra íteltette: hogy harmad' nap múlva, dél előtt fel akasztassék. Ezt a' három napot hasznára akarván fordítani Dámon; szabadságot kére Dioniziustól: hogy addég is haza mehessen, és házát el rendelhesse; bizonyosan itt leendene pedig a' fel akasztásnak ki szabott üdejére. Midőn erről gondolkodnék Dionizius; Pithiás magát arra ajánlotta: hogy Dámon helyett maga menne a' tömlöcbe, és ha az el rendelt üdőre visszá nem térne, Dámon helyébe őtet akasztassa fel a' Fejedelem. El jöven a' harmad' napnak reggele; Dámon csak ugyan el nem érkezett. Csak nem mindnyájan kárhoztatták Pithiásnak vakmerő bizodalját; de Pithiás meg maradott állhatatosan abban: hogy ő bizonyosan el jövend, és nem fogná néki azt a' dicsőséget hagyni: hogy érette meg hallyon. Csak ugyan délre se érkezett el Dámon. Pithiás tehát az akasztófa felé vitetett, ki azon ki mondhatatlanképpen örvendezett: hogy jó baráttáért életét el vesztheti. Már is az akasztófára

vonták az örvendő Pithiást; midőn lélek szakadva el érkezett Dámon; és semmi mással semmit se gondolván bocsánatot kére Pithiástúl késedelmessége miatt: a' nagy szélvész meg gátolta legyen hajóját, másként még dél előtt érkezett volna. Eme két barátoknak cselekedettyökön el hűltenek még a' hóhérok is, és méltónak ítélték, hogy a' történetet Dioniziusnak meg vigyék. El bámúlt erre Dionizius is. Magához eresztvén őket, Dámonnak meg engedett, de ezen államány alatt: hogy őtet magát is barátságjokba vegyék: hogy a' világnak csudálttára hárman legyenek.